మంత్రిగారొస్తున్నారు!

తటవర్తి రామచంద్రరావు

'మంత్రిగారు వస్తున్నారు! మంత్రిగారు వస్తున్నారు!'

ఊరంతా అదేమాట! పదేపదే చెప్పుకుంటున్నారు జనం.

సత్యం మాస్టారి దొడ్డిచుట్టూ కంచెవేస్తున్న వీరన్న కూడా అదేమాట అన్నాడు.

"ఇందులో పెద్ద విడ్డూరమేముంది వీరన్నా! మంత్రులు ఊరూరా తిరుగుతూనేవుంటారు. తప్పిజారి ఈ వూరివైపోసారి ముఖం చూపిస్తున్నారేమో!" అన్నాడు సత్యం. ఊళ్ళోవాళ్ళు గొప్పగా చెప్పుకోవాల్సినంత వింతకాదని కొట్టిపారేస్తూ.

"అబ్బే, అట్టాగనమోకండి మాట్టారూ!మనూళ్ళోకి ఓ గొప్పోడంటూ ఎప్పుడేనా అడుగిడితేనా?" అంటూ పాతచరిత్ర చెప్పుకొచ్చాడు వీరన్న. "ఎప్పుడో కొన్ని శతాబ్దాలక్రితం ఎవరో మహారాజావారు వేటకివెడుతూ విశ్రాంతికోసం వెంకటాపురంలో విడిది చేసారట! అంతే, ఆ తర్వాత బ్రిటిషువాళ్ళ పరిపాలనలోను – ఇటు స్వాతంత్ర్యం వచ్చాక కూడా కలెక్టరు మాట దేవుడెరుగు – తహశీల్దారు కూడా ఆ వూరి పొలిమేరలు తొక్కలేదు. అలాంటిది ఇప్పుడు సరాసరి మంత్రిగారే ఆ వూరికి దిగివస్తున్నారంటే అది విడ్డూరం కాదామరి!

"ఈ నాల్గు రోజులూ మీరూళ్ళో లేరుగా!అందుకని మీ కన్ని సంగతులూ తెలియవు. మనవూరికి దగ్గర్లోనే పేపరు ఫ్యాక్టరీ పెట్టబోతున్నారట! దానికి శంకుస్థాపన చేయటానికనే మంత్రిగారు వస్తున్నారు!" అంది మాస్టారి శ్రీమతి శాంతి వంటింట్లోంచి బయటకువస్తూ.

"అంటే, ప్రెసిడెంటుగారి ఆధ్వర్యంలో నేగా?"

శాంతి నవ్వింది. "అవును. కాకపోతే, ఈ వూళ్ళో అంతంత ఘనకార్యాలు చేపట్టే వాళ్ళెవరున్నారు?"

"ఫేక్టరీ వొచ్చిందంటే వూరు రూపమే మారిపోద్ది కదండీ!" అన్నాడు వీరన్న ఎంతో సంబరపడిపోతూ.

సత్యం మాస్టారు ఆలోచనలో పడ్డాడు నిజంగా ఊరి రూపం మారిపోతుందా?

స్వతంత్రంవచ్చి నలభై సంవత్సరాలయింది. దేశంలో అనేకచోట్ల డామ్ములు కట్టారు. ఫ్యాక్టరీలు పెట్టారు ప్రణాళికలు చేపట్టారు. గతంలో అన్నీ దిగుమతులే!ఇప్పుడు కొద్దో గొప్పో ఎగుమతులూ అవుతున్నాయి. సామాన్యుడికి కొనుగోలు శక్తి కొరవడిందే తప్ప తిండికీ బట్టకీ లోటులేదు. రైళ్ళు, బస్సులు, విమానాలు, పోస్టాఫీసులు, టెలిఫోన్లు, రేడియోలేకాదు – వూరూరా ఇప్పుడు టి.వి.లు కూడా వచ్చేసాయి.

నిజమే! దేశం ఎంతో అభివృద్ధిచెందింది. పరిపాలకులు పట్టణాల్లో వున్నారు. ఎదురుగావున్నవాళ్ళ గురించే ఎక్కువ ఆలోచనలు వస్తాయి. పట్టణాల్లో వుండే ప్రజల కందుకే ఎన్నో సదుపాయాలు సమకూరుతున్నాయి. తమ ఆర్థిక స్తోమతు పెరిగిందని పట్టణవాసులు సంబరపడుతూండి వుండచ్చు. కాని, దేశం అంటే పట్టణ మొక్కటేనా? కాదుకదా!

దేశంలో నూటికి ఎనభైపాళ్ళు పల్లెటూళ్ళు, పట్టణాల్లో వుంటున్న సదుపాయాల్లో వందో వంతయినా పల్లెటూళ్ళకి చేరుతున్నాయా? అలా చేరుతుంటే – కనీసావసర వస్తువుల కోసం వారం వారం పల్లెటూరివాళ్ళు పట్టణాల్లోని సంతలకి ఎందుకు వెళ్ళవల్సి వస్తోంది? పల్లెటూళ్ళలో పరిస్థితులు బాగుంటే సన్నకారు రైతులు, కూలీలు కొంప గోడు అమ్ముకొని పట్టణాలకి వలసపోవల్సిన కర్మేమిటి? పరిస్థితులు ఎంత గడ్డుగా ఉండకపోతే పుట్టిమెట్టిన వూరిని వదిలిపెట్టి పోవాలని ఎవడయినా అనుకుంటాడు. స్వతంత్రం వచ్చాక దేశంలో ఎదుగూ బొదుగూ కనిపించని పల్లెటూళ్ళకి ప్రతీకలా నిలిచింది వెంకటాపురం!

అనాదిగావున్న మట్టి రోడ్లు అలాగే వున్నాయి. ఇదివరకు నల్లమట్టి..... ఇప్పుడు ఎర్రమట్టి – అంతే తేడా! పేరుకు ఊళ్ళో కరెంటుపెట్టారు. ప్రెసిడెంటుగారి లాంటి పెద్ద కామందుల లోగిళ్ళలో మినహా సామాన్యుల ఇళ్ళల్లో ఈనాటికీ కిరసనాయిలు బుడ్లే గతి! వీధి దీపాలు వున్నాయి. ప్రెసిడెంటుగారింటి ముందున్నదీపస్తంభం తప్ప తక్కిన వేవీ వెలగవు!ఊరికి ఒక్కటే చెఱువు. ఓపెడ మనుషులు మంచినీళ్ళు తాగుతుంటే – మరోపెడ పశువులు ఈతాలాడుతుంటాయి. వేసవి వస్తే ఆమాత్రం నీళ్ళకి కూడా గతిలేదు!ప్రెసిడెంటుగారి కోటలో బోరింగు పంపుంది. వాళ్ళింట్లో నీటికి

లోటులేదు! ఇక ఊళ్ళోవాళ్ళమధ్య సయోధ్య ఎలావుంది?

ఇదివరకు పాడి సమృద్ధిగావున్న ఇళ్లల్లు పక్కింటి ఒళ్ళని పిలిచి ఊరికినే పల్ల పోసేవి ఇప్పుడు డబ్బు లిస్తామన్నా పోయనంటోంది. ఎందుకంటే పాలబిందెలవాళ్ళు ఎక్కువ డబ్బు లిచ్చి పట్నంలోని హొటళ్ళకోసం పాలు పట్టుకుపోతున్నారు. పల్లెలో చిక్కని పాలు ఎతికిపోసిన వెంకయ్యే పట్నం పనిమీద వెళ్ళినప్పుడు హొటల్లో నీళ్ళ టీ త్రాగి కిక్కురుమనకుండా వెనక్కి వస్తున్నాడు!

కూర తోటల పక్కనుంచి పోతూంటే "ఏమిటి బావా" అని పలకరిస్తే చాలు – "చెల్లెమ్మ కియ్యి" అని వంకాయలో. దోసకాయలో ఇచ్చేవాళ్ళు. అది గతంలో సంగతి! ఇప్పుడు 'వంగతోటలో బావ కాదు' అన్న సామెతని అక్షరాలా పాటిస్తున్నారు నిగనిగలాడే దోసకాయలు పట్నం పట్టుకువెళ్ళి అమ్ముకున్న భీమన్న వాడిపోయిన పుచ్చొంకాయలు కిమ్మనకుండా కొనుక్కు తెచ్చుకుంటున్నాడు!

పల్లెటూళ్ళలో వుండే ఆప్యాయతలూ – ఇచ్చిపుచ్చుకొనే అవినాభావ సంబంధాలు అన్నీ అడుగంటిపోయాయి. పట్నాల్లో వుండే 'కమర్షియల్ మెంటాలిటీ' పల్లెటూళ్ళక్కూడ అంటువ్యాధిలా వ్యాపించిపోయింది.

ఇదే ఒక 'అభివృద్ధి' అని అనుకుంటే – వెంకటాపురం కూడా అభివృద్ధికి వచ్చిందనే చెప్పాలి! అలా అనుకొనేసరికి సత్యం మాస్టారికి నవ్వొచ్చింది.

"ఏటి మాస్టారూ నవ్వుతున్నారు. ఊరు మారదంటారా?" అన్నాడు వీరన్న.

"ఎందుకు మారదు? ఇంతవరకూ మారింది ఇంకా మారుతుంది.'

మాస్టారి మాటల్లోని వ్యంగ్యార్థాన్ని అర్థంచేసుకొనే శక్తి వీరన్నకి లేదు.

"ఫ్యాక్టరీ వచ్చిందంటే తార్రోడ్డు పడుతుంది. కరెంటు దీపాలు పెడతారు. బస్సులు పడతాయి. చదువుకున్నవాళ్ళకి దగ్గర్లో ఉద్యోగాలు దొరుకుతాయి. కూలివాళ్ళు కూడా టౌనుకి పోనక్కర్లేదు. ఫ్యాక్టరీ రావటంవల్ల నిజంగానే

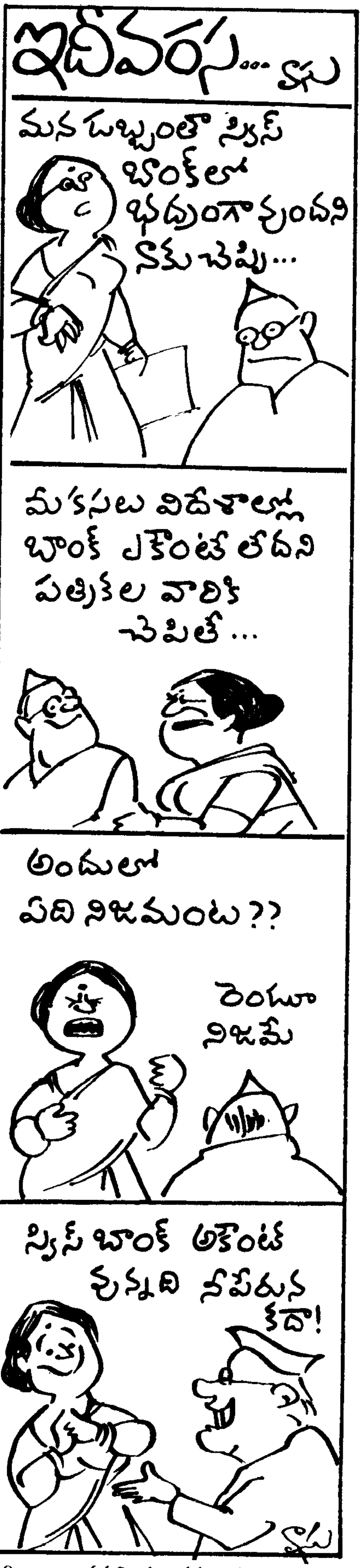

మంత్రిగా రొస్తున్నారు

ఊరివాళ్ళకి లాభంవుంది. కాదంటారా?" అంది శాంతి.

"నీలాగే వూళ్ళో చాలామంది కలలు కంటూండవచ్చు కాని, కలలు నిజమవుతాయా?"

"మరీ హడలకొట్టకండి" అంది శాంతి పరిహాసంగా.

"మైలు పొడుగువున్న రోడ్డుకి పది లారీల మట్టిపోసారు. ఏటేటా నీటికిబ్బంది పడుతున్నామని తెల్సికూడా మూడేళ్ళనుంచి చెఱువు బాగు చేయించలేదు. పంచాయితీ కని టి.వి. సెట్టు కొన్నారు. వాళ్ళింట్లో టి.వి. పాడయితే ఇది పట్టుకుపోయారు. ఇలా చెప్పుకుంటూపోతే ప్రెసి డెంటుగారి ఘనకార్యాలగురించి ఓ పెద్ద లిస్టు చదవచ్చు. పదేళ్ళుగా ప్రెసిడెంటుగా వున్నాడు. పన్నులు ఠంచనుగా వసూలుచేయటం తప్ప, ప్రజలకోసం ఆయన చేసిందేమిటో చెప్పు! అలాంటి మహానుభావుడి చేతుల్లోకి ఈ ఫ్యాక్టరీ వస్తోందంటే ఊరి కుపకారం జరుగుతుందని ఎలా అనుకుంటున్నావు?"

"అంతేనంటారా బాబూ!" అన్నాడు వీరన్న దిగాలుపడిపోతూ.

"మిగతా సంగతులు అటుంచు. మనవూరి స్కూలు సంగతే తీసుకో! గోడలుకి సిమెంటు లేకపోతే పోయె. పైన తాటాకులు మార్పించి ఎన్ని సంవత్సరాలయింది? ప్రహరీగోడలు లేకపోతేపోయే – కనీసం కంచేనా వేయించారా? ఊళ్ళోవాళ్ళంతా చెత్తపట్టుకువచ్చి స్కూలుపక్కనే పెద్ద పెంటకుప్ప పెడుతుంటే తనకేం పట్టనట్టు వూరుకుంటున్నాడాయన! తన పిల్లలు పట్నంలో చదువుతున్నారు. ఊరివాళ్ళ పిల్లలు ఎలాపోతే తనకేం?అదేగా ఆయన దృష్టి!ఇలాంటి పరిపాలకులున్నప్పుడు ఊరెలా బాగుపడుతుంది?"

అందిందనుకున్న సంపద లిప్తకాలంలో చేజారిపోయినట్టు క్రుంగిపోయాడు వీరన్న. మౌనంగా కంచెపనిలో పడిపోయాడు.

"ఏమయినా ఫ్యాక్టరీ అంటూవచ్చాక ఊళ్ళో పరిస్థితులు మెరుగుపడకపోవు" అంది శాంతి.

"ప్రెసిడెంటుగారు నిన్ను ప్రత్యేకంగా పిల్చి భరోసా ఇచ్చారాయేం?" అని వేళాకోళం చేసాడు సత్యం.

ఆమె ముఖం ఎర్ర నయింది.

"అదికాదు. అసలు పల్లెటూళ్ళకి దగ్గరగా ఫ్యాక్టరీలు పెట్టటంవల్ల పల్లెలు అబివృద్ధి చెందుతాయి – ఉద్యోగావకాశాలు పెరుగుతాయి – సామాన్యుడి ఆదాయం పెరుగుతుంది. ఇదేగా ప్రభుత్వమూ, ఎకనమిస్టులూ అందరూ చెప్పేది! మీ రదేమీ జరగదని అంటారేమిటి?"

"బలేదానివే! అదేమీ జరగదని నేనెక్కడన్నాను? మన ప్రెసిండెంటుగారి లాంటి పెద్దమనుషుల చేతుల్లోకి వెడితేనే అది జరగదని అంటున్నాను! రేపాయన మంత్రిగారికి ఘనంగా స్వాగతం చెప్పేదంతా దేనికి? ఫ్యాక్టరీకి పర్మిట్ దొరికిందనేగదా! అంటే, బ్యాంకుల్లో లక్షలమీద అప్పు దొరుకుతుందన్నమాట! ఇక ఫ్యాక్టరీ కట్టుబడిలోను – రోడ్ల కంట్రాక్టులోను తనచేయి వుంటుంది. ఫ్యాక్టరీకి కలప కావాలి. అంటే చుట్టుపక్కల చిట్టడవులు కొట్టేయటానికి లైసెన్సు దొరుకుతుంది. కొన్ని కర్రలు అడితీలకి అమ్ముకొని చాటుగా డబ్బు చేసుకోవచ్చు. రేపు ఫ్యాక్టరీలో ఉద్యోగాలు వేయించేదీ తనే!అంటే, ఆయన ముట్టిందల్లా బంగారమన్నమాట!"

శాంతి కళ్ళప్పగించి వింటోంది.

"... అంతేకాదు. ఆ తర్వాత ఒకవేళ మిస్ మేనేజ్‌మెంట్‌వల్ల ఫ్యాక్టరీ మూతపడినా ఆయనకి భయంలేదు. బ్యాంకు అప్పులన్నీ రైటాఫ్ చేయించుకోవచ్చు. మంత్రిగార్ని ఇంతదూరానికి తీసుకువచ్చి యింత హంగామా చేస్తున్నాడంటే

ముందరకాళ్ళకి ముందే బంధంవేస్తున్నాడని అర్థంకాదా!"

"అబ్బ, మీరు చాల దూరం ఆలోచిస్తారు!"

"నేనుకాదు. ప్రెసిడెంటుగారే ఎంతో దూరం ఆలోచించి ఈ ప్రణాళిక చేపట్టారు" అని గలగల నవ్వాడు సత్యం.

నవ్వకుండా ఉండలేకపోయింది శాంతి. "అసాధ్యుడు!"

"అవును. ప్రజలు అజ్ఞానంతో వున్నంతకాలం..... తమకూ కొన్ని హక్కులు వున్నాయని తెల్సుకోలేనంతకాలం.... ఇలాంటి పరిపాలకులకి ఆడింది ఆట! పాడింది పాట! సాధ్యంకానిదంటూ ఏదీలేదు!"

వాళ్ళంతా మాటల్లో వుండగానే కిష్టయ్య మాణిక్యాన్ని వెంటబెట్టుకొని వచ్చాడు. "మంత్రిగారొచ్చేనాడు అంతా కొత్తబట్టలేసుకొని రావాలని హెడ్మాస్టారు చెప్పారండీ! అమ్మతో చెపితే నమ్మటంలేదండీ!" అన్నాడు.

తండ్రి ఎదురుగా తల్లి నమ్మటంలేదు – అని అంటున్నాడంటే – 'నాన్నా' నువ్వైనా నమ్ము అని అంటున్నట్టేకదా! కిష్టయ్య తెలివితేటలకి ఆశ్చర్యమూ కలిగింది, వీరన్న అమాయకంగా చూస్తుంటే నవ్వూ వచ్చింది – సత్యం మాస్టారికి.

"పెద్దపండక్కి కుట్టించాడు బాబూ! అత్తమానం కొత్తబట్టలు కావాలంటే ఆడుమాత్రం ఎదనించి తెత్తాడు?" అంది మాణిక్యం.

"నీ కొడుక్కి నేను కుట్టిస్తాలేవే మాణిక్యం!" అంది శాంతి.

భార్య అలా అన్నందుకు సత్యం మాస్టారికి ఎంతో సంతోషమయింది. "మంచిమాటన్నావు!"

"అదేంటిబాబూ! మీరు కుట్టించటమేంటి?" అంది మాణిక్యం సిగ్గుపడుతూ.

"మీ ఆయన కంపకొట్టుకొచ్చి దొడ్డిచుట్టూ కంచె కడుతున్నాడు. డబ్బు పుచ్చుకోమంటే పుచ్చుకోడు. నీ మొగుడింత చేయగాలేంది మేమీ మాత్రం చేయకూడదా?" అంది శాంతి.

ప్రెసిడెంటుగారి తాత దగ్గర వీరన్న తండ్రి వందరూపాయిలు అప్పు పుచ్చుకున్నాడు. అది నలభై సంవత్సరాల క్రితంమాట! ఆ అప్పు తీర్చలేక ప్రెసిడెంటుగారి తాతగారికి ప్రెసిడెంటుగారి తండ్రిగారికి చాకిరీచేసి ఆ ఋణ భారం అలా వుండగానే చచ్చిపోయాడు. వడ్డీతో అదిప్పుడు వేలమీదకి చేరుకుందిట! అది తీర్చలేక ప్రెసిడెంటుగారి కొట్టంలో వెట్టిచాకిరీ చేస్తున్నాడు వీరన్న. ఈ సంగతి తెల్సినప్పుడు సత్యం మాస్టారి మనసు చివుక్కుమంది! ఇలాగే చాకరి చేసుకుంటూపోతే ప్రెసిడెంటుగారి కొడుక్కి కిష్టయ్య – ప్రెసిడెంటుగారి మనవడికి కిష్టయ్య కొడుకు.... ఇలా తరతరాలుగా వెట్టిచాకిరీ చేసుకుంటూ పోవల్సిందే కాని ఆ అప్పు తీరటం అంటూ వుండదు. ఇంతకాలంగా వీరన్న తండ్రి, వీరన్న చేసిన చాకిరీకి న్యాయంగా ఆ అప్పు ఎప్పుడో తీరిపోయివుంటుందని సత్యం మాస్టారు చెప్పేవరకూ తోచనేలేదు అమాయకుడు వీరన్నకి. ఇప్పుడు తెల్సినా ఆ మాట ప్రెసిడెంటుగారితో అనే ధైర్యమూలేదు.

పదేళ్ళయినా నిండని కిష్టయ్య తండ్రితోపాటే కూలిపనికి వెళ్ళటం ప్రారంభించాడు. అంటే, ఆ పసివాడికి తెలియకుండానే ప్రెసిడెంటుగారి 'జమిందారీ'లో ఊడిగం మొదలయిపోయిందన్నమాట! సత్యం మాస్టారు మూడేళ్ళక్రితం వెంకటాపురం ఉద్యోగం మీద వచ్చినప్పుడు కిష్టయ్య గురించి తెల్సుకున్న సంగతి అది! 'వెట్టిచాకిరీ' నుంచి వీరన్నకి విముక్తి కలిగించ లేకపోయినా – కనీసం, కిష్టయ్య భవిష్యత్తునయినా తీర్చిదిద్దగలిగితే ఈ ఘోరానికి ఒక అంతం అంటూ వుంటుందేమోననుకున్నాడు. అందుకే మాణిక్యాన్ని, వీరన్నని కూర్చోపెట్టి వాళ్ళే ఊబిలో కూరుకుపోయారో చెప్పి.... కిష్టయ్యచేత కూలిపని మాన్పించి బళ్ళో చేర్పించాడు.

వీరన్న కొడుకుని బళ్ళో వేసాడని విని 'ఊళ్ళేలతాడా! ఉద్యోగం చేస్తాడా!' అని ప్రెసిడెంటుగారితో సహా చాలమంది గేలిచేసారు. ఎవరిమాటలు ఎంత నొప్పించినా సత్యం మాస్టారి మాట వేదమనుకొని కొడుకుని విధి తప్పకుండా బడికి పంపించటం మొదలుపెట్టాడు

అమితాబ్ అంతే సంగతులా?

అమితాబ్ బచ్చన్ వంటి ప్రముఖ నటులతో తీసిన చిత్రాలు అనుకున్నంతగా విజయం సాధించక పోవటంతో హిందీ చిత్ర పరిశ్రమ ఆందోళనకు గురైంది. బచ్చన్, మిథున్ చక్రవర్తి వంటి అగ్ర నటులతో 3 కోట్ల రూపాయల వ్యయంతో నిర్మించిన "గంగా– జమున– సరస్వతి" చిత్రం నిర్మాతల ఆశా సౌధాలను మొదటి రోజునే కుప్పకూల్చి వేయటంతో అగ్రనటుల వల్ల చిత్రం విజయవంతం కాగలదన్న నిర్మాతల అభిప్రాయం వమ్ము అయింది. కాని ఫిబ్రవరిలో విడుదలయ్యే 'తూఫాన్' చిత్రంపై యింకా ఏ మూలనో నిర్మాతల ఆశలు చిగురిస్తున్నప్పటికీ పరిశ్రమలో అలముకున్న చీకట్లు తొలగిపోలేదు. మరి నిర్మాతల ఆశలు ఏ మేరకు ఫలిస్తాయో! అమితాబ్ సాబ్ ఏమంటారో?–

మంత్రిగారొస్తున్నారు

వీరన్న.

ఆలస్యంగా బడిలో వేయించినందువల్ల అంతా కష్టయ్యని వేళాకోళం చేసేవారు. అందుకని తమ యింటిదగ్గర కూర్చోపెట్టి చదువుచెప్పాడు సత్యం. కిష్టయ్య చురుకైన కుర్రాడు. ఈ మూడేళ్ళలో పట్టుదలగా చదివాడు. తత్ఫలితంగా నాల్గు క్లాసులు దాటవేయించగలిగాడు సత్యం.

మాణిక్యానికి, శాంతి, సత్యం మాస్టారు – దేవత, దేవుడు క్రిందలెక్క! తమ దాస్య విముక్తి కోసమే వాళ్ళసలా వూరు వచ్చారని మాణిక్యం అనుకుంటూంటుంది. మాటల్లో కృతజ్ఞత చెప్పలేక పోయినా – పిలవకుండానే వచ్చి శాంతి కాపనీ ఈపనీ చేసిపెట్టి పోతూంటుంది!

ఆమె తన కొడుక్కి బట్టలు కుట్టిస్తానంటే బిడియపడిపోయింది.

"కుర్రగోడికి ఊర్కినే సదువు సెపుతున్నారు. మేమెంత సేసినా మాట్రగారి ఋణం తీరుద్దామ్మా!" ఎన్నో మాటల్లో చెప్పాలనుకుంది మాణిక్యం. కాని. అది చెప్పలేక పోయినా దానికళ్ళల్లో తళుక్కుమన్న తడిని చూసి అర్థంచేసుకున్న ఆ దంపతుల హృదయాలు ఆర్ద్రతచెందాయి.

వెన్నెల కురుస్తున్నచోట నల్లమబ్బులా వచ్చాడు ప్రెసిడెంటుగారి పాలేరు – 'ఒర్రి ఊరంతా ఎతుకుతున్న – ఈడున్నవా?" అన్నాడు.

'దేనికి?" అన్నాడు వీరన్న.

"అయ్యగారు నిన్ను లాక్కురమ్మన్నారు" ప్రెసిడెంటుగారి అసలు సిసలైన నౌకరు వా రేమన్నారో నదురుబెదురులేకుండా అప్పచెప్పగల ధీమంతుడు.

"పన్లేవున్నా కనపడ్డంలే?" అన్నాడు వీరన్న విరాగ్గా.

"ఓ ర్రియవ్వ! మంతిగా రొత్తున్నారు కదా! పందిళ్ళెయ్యాల, గాడి పొయ్యలు తవ్వాల, కోళ్ళని కొయాల, ఆడ బోల్డన్ని. పన్లెట్టుకొని నువ్వీడ కూకుంటే ఎట్టాగురా!"

వాడలా మాట్లాడ్డం దుర్భరంగా వున్నందుకుకాదు – వీరన్నని ఇబ్బందిపెట్టటం యిష్టంలేకనే "పోనీ, నువ్వెళ్ళు వీరన్నా! తక్కినపని తర్వాత చేయచ్చులే' ఇంతలో మునిగిపోయిందేముందీ?' అన్నాడు సత్యం మాస్టారు.

★ ★ ★

మర్నాడు బడికివెళ్ళాక 'రండి రండి. మీకోసమే చూస్తున్నా!" అన్నాడు హెడ్మాస్టారు నవ్వుతూ పలకరిస్తూ.

"చెప్పండి" అన్నాడు సత్యం.

మంత్రిగారు వచ్చినప్పుడు ప్రెసిడెంటుగారో ఉపన్యాసం ఇవ్వాలిట! ఎవరిచేతేనా రాయించిపెట్టి యివ్వమని అడిగారట! అందుకు మీరే సమర్థులు!" అన్నాడు హెడ్మాస్టరు.

'అబ్బె, నాకేమొచ్చండి "

"అహా! అలాగనకండి ప్రెసిడెంటుగారు మరిమరీ అడిగితే మీ పేరే చెప్పాను."

"మీ రేపని చెప్పినా నే నెప్పుడూ కాదనలేదు. కాని అపాత్రదానం చేయటం ఇష్టంలేక. ."

"చూడండి సత్యంగారూ! ఇష్టం లేకపోయినా కొన్నికొన్ని పనులు మనకు చేయకతప్పదు ఆయన ప్రెసిడెంటుగారు!..." అని అర్థోక్తిలో ఆగిపోయాడు.

హెడ్మాస్టారు సాధుస్వభావుడు. ఆయన్నిక ఇబ్బందిపెట్టలేక ఆపూటే ఉపన్యాసం వ్రాసియిచ్చాడు సత్యం.

ఆ సాయింత్రం ప్రెసిడెంటుగారింటి నుంచి తిరిగి వచ్చిన హెడ్మాస్టార్ని చూసి" ఏమిటలా వున్నారు? ఉపన్యాసం నచ్చలేదటా ఆయనకి?' అన్నాడు సత్యం.

"అదికాదు. ఉపన్యాసానికేం? నిక్షేపంలా వుంది.

శభాష్ – అని మెచ్చుకున్నాడు. కాని, మనకో పెద్ద బెడదవచ్చిపడింది."

"ఏమిటి?'

"మంత్రిగారి కార్లో అవీ మన స్కూలుపక్కనించేగా వెళ్ళేది. అందుకని స్కూలంతా శుభ్రం చేయించాలిట!అంటూ ఆ పెంటకుప్పలు కూడా ఎత్తించి వేయాలిట!"

"ఎత్తించవల్సింది మనమా? ఆయనా?"అన్నాడు సత్యం కోపంగా

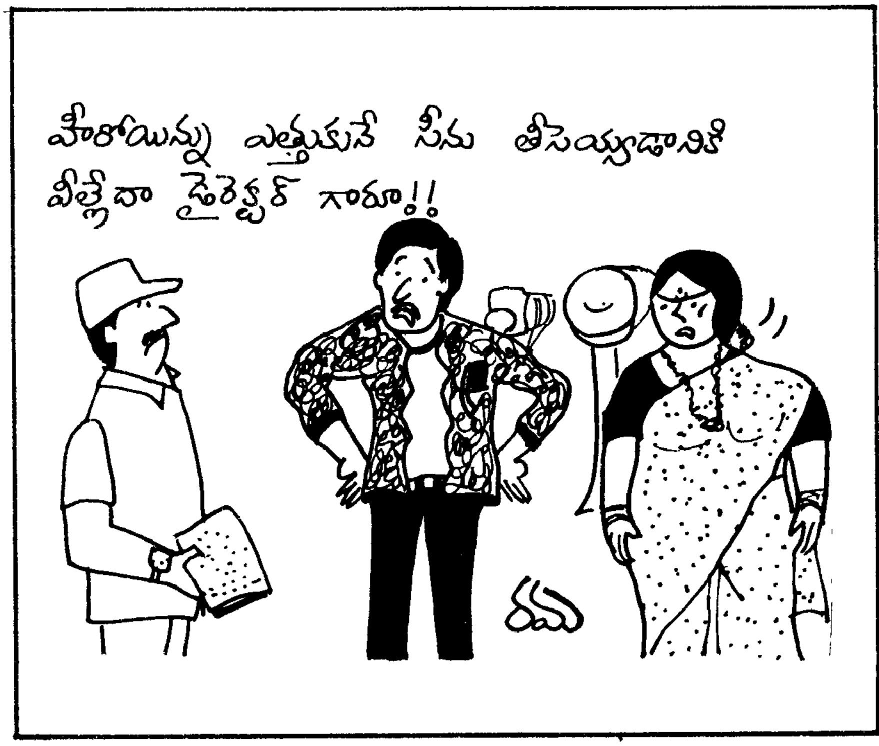

"పంచాయితీ దగ్గర డబ్బులేదుట!మనమే ఏదోటి చేసి....."

"అంటే, మన జీతం డబ్బులుపెట్టి పెంటకుప్పలు ఎత్తించమంటారా?'

"అహఁ! అలాగనికాదు. స్కూల్లో పిల్లలు అందరూ తలో చేయివేస్తే....."

సత్యానికి మనస్సు చివుక్కుమంది. "పిల్లలచేతా? మీ కెలా మనసొప్పింది మాస్టారూ?"

"కరవమంటే కప్పకోపం. విడవమంటే పాముకోపం నేనేం చేయను చెప్పండి? అన్నాడు హెడ్మాస్టారు.

"అవున్లెండి. ఆయన దృష్టిలో వూళ్ళోవాళ్ళంతా పనివాళ్ళు. వాళ్ళ పిల్లలచేత పనులు చేయించ మనటంలో ఆయనకు అన్యాయమని ఎలా అనిపిస్తుంది!" అన్నాడు సత్యం జేవురించిన ముఖంతో.

"ఈ పెంటకుప్ప లిలాగేవుంటే రేపు వూళ్ళోకివచ్చే అధికారులు నన్నే తప్పుపడతారు ఎవరికి తప్పినా నాకు తప్పదుగా!" అన్నాడు హెడ్మాస్టారు ఉస్సురుమంటూ.

మర్నాటినుంచి పిల్లలు పెంటకుప్పలు తవ్వేపనిలోకి దిగవల్సివచ్చింది ఆ సంగతి తెల్సి కొందరు తల్లి తండ్రులు హెడ్మాస్టారిమీదకి దండయాత్రకి వచ్చారు "మా పిల్లల్ని చదుకోటానికి పంపించామనుకున్నారా? పెంటకుప్పలు తవ్వించటానికి పంపించా మనుకున్నారా?" అంటూ

సత్యం మాస్టారికి కోపం నషాళానికి కెక్కింది. "మన పిల్లలు తిరిగేచోటు - ఇక్కడ పెంట పారేయటం తప్పు అని మీలో ఎవ్వరికీ అనిపించలేదుకాని - ఇప్పుడా పెంట తీయించి వేయటం మీకు తప్పనిపిస్తోందా?"

"మేం పారేసామా? మేం పారేస్తుంటే మీరు చూసారా?" అంటూ వ్యక్తిగతంగా సత్యం మాస్టారిమీద విరుచుకుపడ్డారు వాళ్ళు.

మూర్ఖంగా వాదించేవాళ్ళకి సామాజిక బాధ్యతగురించి ఉపన్యాసాలిచ్చి

సంజయ్-శ్రీదేవిల పందెం!

హిమాలయన్ కార్ రాలీ వంటి పందాల గురించి విని ఉన్నారు గాని, తెరపై కొత్తరకం ఎడారి పందాన్ని భారతీయులు త్వరలో చూడ బోతున్నారు. ఖుదాగవా చిత్రం కోసం దర్శకుడు ముకుల్ ఆనంద్ బెన్‌హర్‌లో లాంటి పందాన్ని చిత్రించ నున్నారట. ఇటువంటి పందాలు ఇదివరకు జరగలేదని కాదు గాని, ఇప్పుడు తలపెట్టిన పందెం చాలా పెద్ద ఎత్తున జరగ బోతోంది. రాజస్తాన్‌లో ప్రారంభమై ఈ పందెం చండీఘర్, నైనిటాల్, కులు, మనాలిల ద్వారా చివరికి ఢిల్లీ చేరుతుంది ఈ రాలీలో సంజయ్‌దత్, శ్రీదేవి పాల్గొంటారు ఎవరు గెలుస్తా రంటారు? బహుశా ఇద్దరూ ఒకేసారి కలిసే ఢిల్లీ చేరతారేమో?!

ప్రయోజనంలేదు. అది సమయమూ కాదు. ఈ తగవులాటలో ముందు పని ఆగిపోతుంది. ఆ భయంతోనే "మన యిల్లు మనం ఊడ్చుకోమా? మన యిల్లు పాడయితే బాగుచేసుకోమా?పిల్లలు సంతోషంగానే చేస్తున్నారు. కాని... యిబ్బందిపెట్టి నే నెవరిచేతా చేయించటంలేదండీ!" అని ఎలాగో నచ్చచెప్పి వాళ్ళని పంపించివేసాడు హెడ్మాస్టారు.

* * *

ప్రస్తుతం స్కూల్లో పెంటకుప్పలు తీసేయటం తప్ప చదువు సాగటంలేదని తెల్సిన తల్లిదండ్రులు గడుసుగా తమ పిల్లల్ని స్కూలుకి పంపించటం మాన్పించేసారు. దాంతో పనికుంటుపడిపోయింది. మంత్రిగారొచ్చే రోజు దగ్గరపడుతోంది. హెడ్మాస్టారికి కంగారెక్కువయి పోయింది బ్రతిమాలో బామాలో వస్తున్న పిల్లలచేతే ఆపని కొనసాగిస్తున్నాడాయన. వాళ్ళలో చాల మంది పేదవాళ్ళ పిల్లలు - కూలివాళ్ళ పిల్లలు!

వాళ్ళలో కిష్టయ్య ఒకడు. అందరికన్న ముందుంటాడు. ఆ ఉత్సాహంలో పాపం వాడు చూసుకోలేదు - గోతిలోకి దిగి గునపంతో తవ్వుతుంటే కసుక్కున అరికాల్లో దిగబడిపోయింది. ఏదో ముల్లనుకొని దాన్ని పట్టుకొని గబుక్కున లాగిపారేసాడు... రక్తం బొటబొట కారింది.

"అమ్మో! రక్తం....' అన్నాడో కుర్రాడు.

మరెవడో వెళ్ళి సత్యం మాస్టారికి చెప్పాడు. అతను కంగారుగా వచ్చి చూసాడు. కిష్టయ్య చెయ్యి అడ్డంతీసాడు. రక్తం కట్టుపడింది కాని గాయం లోతుగావుంది. పాత గుడ్డ పట్టుకువచ్చి కట్టుకడుతూ ఏం గుచ్చుకుందిరా?" అని అడిగాడు సత్యం

ముల్లని చెప్పాడు కిష్టయ్య. ముల్లనే అనుకున్నాడు సత్యం అలా సరిపెట్టుకోవటమే ఒక పెద్ద ప్రమాదానికి దారితీస్తుందని అతనికప్పుడు అనిపించలేదు'

మర్నాడు కాలినెప్పితోనే పనిలోకి వచ్చాడు కిష్టయ్య... నెప్పి మోపుచేయటంవల్ల కుంటుతున్నాడనే సరిపెట్టుకున్నాడు సత్యం.

మాణిక్యం - వీరన్న నిత్యం కూలిపని చేసుకొని బతికేవాళ్ళు పనిచేసుకొనేవాళ్ళకి చేతులు కాళ్ళు గీరుకు పోవటం - తెగటం - రక్తం కారటం - ఇదేం కొత్తకాదు కిష్టయ్యకి దెబ్బలు తగలటమూ వింతకాదు అందుకే యిదికూడా మామూలు దెబ్బేనని వాళ్ళూ సరిపెట్టుకుపోయారు

నాలుగోనాడు తెల్లవారేసరికి పిల్లాడు మూలుగుతున్నాడేమిటని ఒళ్ళుపట్టుకొని చూసింది మాణిక్యం. కిష్టయ్యకి ఒళ్ళు సలసల కాలిపోతోంది. పాదంచూస్తే వాచిపోయివుంది!

మొగుడికి చెపుదామంటే – వీరన్న రెండు రోజులుగా యింటికేరావటంలేదు. ప్రెసిడెంటుగారి దివాణంలోనే రెక్కలు ముక్కలు చేసుకుంటున్నాడు. మంత్రిగారు వచ్చేదాకా అక్కడే పడుండమని ప్రెసిడెంటుగారు ఆర్డర్లు జారీ చేసాడు!

మాణిక్యాని కేంచేయాలో పాలుపోలేదు కుర్రాడ్ని ఎత్తుకొని డాక్టరుదగ్గరికి వెళ్ళేబలం దానికిలేదు. ఊళ్ళొ వున్నది ఒక్కడే డాక్టరు. అదికూడా ఇదివరకు పట్నంలో కాంపౌండరుగా పనిచేసిన అనుభవంతో లాక్కొస్తున్నాడు ఆమాత్రం చిట్కా వైద్యంతోనే ఊరివాళ్ళకో ఆపద్బాంధవుడయిపోయాడు.

పిల్లవాడి పరిస్థితి గుర్తించి చెప్పింది మాణిక్యం. ఆయన తక్కిన పేషెంట్లనందర్నీ చూసి తీరికచేసుకొని ఆమె గుడిసెకి రావటానికి రెండుగంటలుపట్టింది. వచ్చిచూసి జరిగిందేమిటో అడిగాడు. మాణిక్యం చెప్పింది. 'ముల్లు గుచ్చు కున్నంత మాత్రాన ఇంత జ్వరం రాదు' అన్న ఆలోచన ఆ డాక్టరుకి రాలేదు. అతని అనుభవం అంతంతమాత్రమే! అందుకే జ్వరానికి, కాలి దెబ్బకి మందిచ్చాడు.

ఆ సాయింత్రం చీకటిపడ్డాక ఇంటికి వచ్చాడు సత్యం మాస్టారు.

"కిష్టయ్యా బట్టలు కుట్టేసానండీ" అంది శాంతి తెచ్చి చూపిస్తూ

మెచ్చుకోలుగా భార్యవైపు చూసి "ఇచ్చినమాట నిలబెట్టుకున్నావు మంత్రిగా రొచ్చేది రేపే! ఆవేళప్పుడు కొత్తబట్టలు కట్టుకోవాలన్న వాడి కోరిక తీరుతుంది" అన్నాడు.

"అయితే హెడ్మాస్టారు అందర్నీ కొత్తబట్టలు కట్టుకోమని చెప్పలేదా?"

"బలేదానివే! ఆయన చెప్పి నంత మాత్రాన అందరూ కొత్తవి కట్టుకొని రాగలరా? ఆమాటంటే కనీసం శుభ్రమయిన బట్టలు వేసుకువస్తారని!"

"ఓర్నీ! కిష్టయ్య ఎంతపనిచేసాడు?" అని నవ్వింది శాంతి

ఆమె చంటిపిల్లకి గోరుముద్దలు పెడుతోంది. బయిట వాలుకుర్చీలో పడుకుని భార్యతో కబుర్లు చెపుతున్నాడు సత్యం.

అంతలో మాణిక్యం పరుగుపరుగున వచ్చింది "కొంప మునిగి పోనాది బాబుగోరో!' అని ఘొల్లుమంది.

'ఏమయింది మాణిక్యం?" అని కంగారుగా అడిగాడు సత్యం.

కిష్టయ్య స్పృహలో లేడు. డాక్టరిగారి మందు పట్టివ్వలేదు. మళ్ళీవచ్చి చూసి ఇక తనవల్లకాదు – పట్నంలో పెద్దాసుపత్రికి వెంటనే తీసుకుపొమ్మన్నాట్ట! మొగుడితో చెపుదామని ప్రెసిడెంటుగారి దివాణానికి వెళ్ళింది మాణిక్యం.' మర్నాడే మంత్రిగారొచ్చేది. అక్కడ జనమంతా హడావిడిగా వున్నారు. వీరన్న ఎక్కడున్నాడో ఎవరూ చెప్పటంలేదు.. .. గత్యంతరంలేక మాస్టారింటికి పరిగెత్తుకువచ్చింది.

రెండ్రోజుల్నించి కిష్టయ్య స్కూలుకి రాకపోతే కాలి నెప్పిగావుండి రాలేకపోయాడని అనుకున్నాడేకాని పరిస్థితి యింత విషమించి వుంటుందని ఊహించలేకపోయాడు సత్యం. తనేదో తప్పుచేసినవాడిలా భావించాడు. గబగబ బట్టలేసుకుని యింట్లోవున్న డబ్బంతా తీసుకొని మాణిక్యంవెంట పరుగుపెట్టాడు!

వాళ్ళు ఇంటికి చేరేసరికి వీరన్నవచ్చివున్నాడు. పక్కింటి గవరయ్య వీరన్న ఎక్కడున్నదీ తెల్సుకొని కబురుచెప్పి తీసుకువచ్చాడు.

కిష్టయ్యని కొన్ని క్షణాలపాటు పరీక్షగా

ఉషః సంధ్యల మధ్య

ఉషః సంధ్యల మధ్య జీవన గమనాన్ని లిఖిస్తూ
భావసంకేతాల్ని అనునయంగా ఎరుస్తూ
అనుభవ ప్రతీకల్ని శబ్దసాలభంజికల్లా శిల్పిస్తూ
కిరీటస్తంభాల వెనుక రహస్య మృత్యుభయాన్ని స్పృశిస్తూ
అమానుషాన్ని, అసంబద్ధ యుద్ధ ఘోషల్ని వినిపిస్తూ
చిత్రంగా, విచిత్రంగా పరిస్థితి మెల్లగా వ్యాపిస్తుంది
అపమృత్యుభయాల అసంకల్ప ప్రతీకార చర్యల్ని స్పందిస్తూ
జయాపజయాల వెనుక ప్రసనావృత దినచర్యల్ని చిత్రిస్తూ
నియంతల శాసనాన్ని, నిర్బంధిత స్వేచ్ఛాశ్వాసాన్ని లిఖిస్తూ
అక్షరాల అమృత గీతాన్ని అస్పర్శాస్తిత్వ రూపాన్నీ వర్ణిస్తూ
విశ్వాంతర్గత చైతన్యాన్ని వింతస్తబ్ధ సంధ్యా గమనాన్నీ సూచిస్తూ
ప్రత్యక్షంగా శోధించి పరిపైపరుసు మనల్ని స్పృశిస్తుంది

–చెన్నకేశవ

ఆరోగ్యానికి సప్తగుళికలు

○○○○○○○

డాక్టర్ బి.జి.వి. నరసింహారావు

ఆరవ గుళిక

విశ్రాంతి

మనిషికి తగినంత విశ్రాంతి ఉన్ననాడు మానసిక అలసట అంతగా కనిపించదు మానసిక అలసట ఎప్పుడైతే ఉంటుందో అప్పుడు అస్థిరత్వం, ప్రతీ విషయానికి అనుమానం- ఫలితంగా భయాందోళన కలుగుతుంది వ్యాధి నిరోధక శక్తి క్షీణిస్తుంది మానసిక ఆందోళన ఎప్పుడైతే ఉందో కొన్ని రకాల వ్యాధులు దగ్గరవుతాయి ముఖ్యంగా ఉబ్బసం, ఆర్థ్రైటిస్, మయస్తీనియా గ్రేవిస్, కేన్సరులకు మానసిక ఆందోళనకు దగ్గర సంబంధముంది

సమయం దొరికినప్పుడల్లా మెత్తటి పాన్పుపై పడుకోవటం కన్నా కటిక నేలపై సాష్టాంగ పడినట్లు పడుకొని కాళ్ళు, చేతులు పూర్తిగా సాగదీసి అరగంట సేపు ఉండగలిగితే హాయిగా ఉంటుంది క్రింద పడుకోవటం ఇబ్బందిగా ఉందనుకుంటే వాలు కుర్చీలో కూర్చొని కాళ్ళు చేతులు పూర్తిగా చాచి తలక్రింద తల గడను పెట్టుకొని తలను అటూ యిటూ తిప్పక కళ్ళు మూసుకుంటే ఎంతో విశ్రాంతి లభిస్తుంది

కళ్ళు మూసుకొని లయబద్ధంగా ఊపిరి పీలుస్తూ విడుస్తుంటే మనసుకి హాయిగా ఉండి మనసు తేలిక అవుతుంది ఏదో సమయం రోజూ యిలా ఆచరించటం మంచిది

అలసి పోయిన తరువాత విశ్రాంతి తీసుకోవటం కన్నా పూర్తిగా అలసి పోక ముందే విశ్రాంతి తీసుకోవటం మంచిది

(వచ్చేవారం ఏడవ గుళిక)

చూసాడు సత్యం. పిల్లవాడి పరిస్థితి ఏమాత్రం బాగాలేదని డాక్టరు చెప్పకుండానే అర్థమైపోతోంది.

"వెంటనే ఏదయినా బండి తీసుకురా! పట్నం తీసుకుపోదాం" అన్నాడు.

నాల్గయిదు రోజులుగా తిండి సరిగా లేదు. శ్రమ చేసి చేసి అలిసి పోయి వున్నాడు. కొడుకు కలావుండటం చూసి మరింత క్రుంగి పోయాడు. "బండి ఏడనుంచి తేగల్ను మాట్టారూ' నా కాడ పది పైసలు కూడ లేవు." అన్నాడు వీరన్న జీరగొంతుతో.

"నా దగ్గరుంది. డబ్బు కోసం చూసోక్కు. పిల్లాడ్ని మనం రక్షించు కోవాలి. వెళ్ళు వెళ్ళు." అన్నాడు సత్యం తొందర పెడుతూ.

నానాఅవస్థలూపడి ఓ గంటకి బండిని తీసుకు వచ్చాడు వీరన్న. కిష్టయ్యని తీసుకొని వాళ్ళు పట్నం చేరటానికి రెండున్నర గంటలు పట్టింది.

వాళ్ళని ఆసుపత్రిలో ఎమర్జెన్సీ వార్డుకి తీసుకు వెళ్ళాడు సత్యం.

".... అర్ధ రాత్రేంటయ్యా! పొద్దున్నే రండి." అన్నాడు గుమ్మంలో కూర్చుని కునికి పాట్లు పడుతున్న వార్డుబోయ్. వచ్చిన వాళ్ళు పల్లెటూరి వాళ్ళని చులకన' కసిరితే వాళ్ళే పోతారని నిర్లక్ష్య భావన.

సత్యం అర్థం చేసుకున్నాడు. కోప్పడటానికది సమయం కాదు ఆవేశాన్ని తనలోనే అణచుకుంటూ పిల్లవాడి పరిస్థితి ప్రమాదంగా వుందని చెప్పి డాక్టరు ఎక్కడున్నాడో చెప్పమని బ్రతిమాలాడు సత్యం.

ఏకళనున్నాడో వాడు చెప్పాడు. డాక్టర్ని నిద్రలేపి కిష్టయ్యని ఎగ్జామినేషన్ టేబిల్ మీదకి చేర్చేసరికి గంట పట్టింది. డాక్టరు పరీక్ష చేయటానికి మరో అరగంట!!

"కాల్చించి తీసి పారేసింది ముల్లా? మేకా?" అని అడిగాడు డాక్టరు నర్సు అందించిన సిరంజితో కిష్టయ్యకి ఇంజక్షన్ చేస్తూ.

సత్యం ఉలిక్కి పడ్డాడు... "పిల్లాడు ముల్లనే చెప్పాడండి. కాని...."

"ముల్లుకాదు. ముల్లయితే ఇలా యెప్పటికీ కాదు. మేకే అయి వుంటుంది. అది తుప్పు పట్టిన మేకే అయివుంటుంది. టిటనస్ ఫార్మ్ అయింది. టూ లేట్. .. చాలా ఆలస్యం చేసారు...."

డాక్టరి ఒక్కొక్క మాట ఒక్కో ముల్లులా అతనికి గుచ్చుకుంటున్నట్టయింది. కిష్టయ్య రక్తం కారిన పాదానికి కట్టు కట్టినప్పుడే తనకీ మాత్రం తోచలేదే. అని గిల గిల లాడిపోయాడతను. మాణిక్యం వీరన్నలను ఓదార్చే పరిస్థితిలో లేదు. తనను తానే నిలదొక్కుకోలేక పోతున్నాడు.

"పల్లెటూళ్ళ నుంచి వచ్చే కేసులన్నీ అంతే- పూర్తిగా ప్రాణాల మీదకి వచ్చాక వస్తారు. మా ప్రాణాలు తీస్తారు..... డాక్టరు మాటలు సూలాల్లా గుచ్చు కుంటున్నాయి. ఆ మాటలు అనవల్సిన సమయం కాదని ఆ డాక్టరు ఎక్కడా సందేహిస్తున్నట్లు లేదు. నిత్యం జరుగుతున్న దాన్ని నిర్మొహమాటంగా చెప్పుతున్నట్టుంది....

తెల్లవారింది.

మాణిక్యం ఆశలకి తెల్లవారింది.

వీరన్న కోరికలకి తెల్లవారింది.

కిష్టయ్య ఇప్పుడు జ్వర తీవ్రతతో రొప్పటం లేదు.

7

టిట్ ఫర్ టాట్!

పాఠకులకో సవాల్!

మూడు ముళ్ళు, నాలుగక్షింతలూ... యింతేగా పెళ్ళంటే?

ఇది ఓ వాగ్బాణం అనుకోండి దీన్ని మరో వాగ్బాణంతో మీరు ఉపసంహరించాలి– ఆ "రిపార్టీ" గుచ్చుకోవాలేగాని బాధించకూడదు. రసభరితంగా వుండాలేగాని అశ్లీలం కొట్ట వచ్చినట్లుండరాదు. కార్డు మీద మాత్రం రాయాలి. ఈ వాక్యం పైన రాసి మీ ప్రతి వాక్యం దాని క్రింద రాయండి. మీ పూర్తి చిరునామా ముఖ్యం ప్రచురించిన రెంటికి రు 25, రు. 15 చొప్పున బహుమతి వుంటుంది'– ఈ విషయంలో సంపాదకునిదే తుది నిర్ణయం. సంచిక విడుదలైన వారంలోగా పంపాలి.మర్చిపోకండి –సం.

చాలా మంది వెంటనే "రిపార్టీ"ల వర్షం కురిపించారు కొన్ని మాత్రం ఎంపిక చేసి వేస్తున్నాం బహుమతులు పొందిన రెండూకాక– మరికొన్ని యిక్కడ వేశాము తతిమ్మా వారి 'వాగ్బాణాలు" స్థలాభావం చేత వేయలేకపోయాం లాటరీ తీసి కొందరి పేర్లు మాత్రం వేస్తున్నాం! ఒకసారి బహుమతి రాలేదని నిరుత్సాహం పడక మళ్ళీ ప్రయత్నించండి'

"సైకిల్ అమ్మేసి మద్రాసొచ్చి సినిమాల్లో చేరా....".

★ రు. 25 బహుమతి పొందిన రిపార్టీ:

"చేర్తే చేరావు, కానీ, కొన్న పాపానికి ఇక్కడ నీ డొక్కు సైకిల్ తొక్కలేక నే ఛస్తున్నా!"

- టి రాంప్రసాద్ (ప్రొద్దుటూరు)

★ రు. 15 బహుమతి పొందిన రిపార్టీ:

"పోతే పోయావు కాని అటుపై రాజకీయాల్లో చేరకు మహాప్రభో ...."

- జి రమేష్‌బాబు (ప్రత్తిపాడు)

మరికొన్ని వాగ్బాణాలు

"అందుకే సైకిల్ గుర్తంటేనే నీకంత యిష్టం" - ఎ మురళి (వరంగల్)

"ఇంకెందుకు ఆలస్యం' ఓ మంచి ముహూర్తం చూసుకుని కొత్త పార్టీ స్థాపించి రాజకీయాల్లో చెరు '. - ఎం స్వయంప్రభ (రాజమండ్రి)

"ఆ సైకిల్"తో నే హైదరాబాద్ వచ్చి అధికారంలోక వచ్చా

- ఎ వి ఎల్ ప్రసాద్ (భీమవరం)

లక్కీ పేర్లు

ఎన్ రమేష్‌బాబు (హైదరాబాద్), బెంజిమెన్ (రాజమండ్రి), చుక్కపల్లి తనూజ (కంచర్లపాలెం), కె శ్రీనివాసకుమార్ (కాకినాడ), జి వి రామవేంద్రరావు (మచిలీపట్నం), ఎం విజయభాస్కరరెడ్డి (రామవరం) జి సత్యనారాయణమూర్తి (పెదపాడు), బి వి మోహనరావు (కందుకూరు) జి శ్రీనివాసరావు (శ్రీకాకుళం) కె సన్ని (అనకాపల్లి)

మంత్రిగారొస్తున్నారు

కష్టయ్య కిప్పుడు జ్వరం లేదు.

కిష్టయ్య ఒళ్ళు చల్లగా మంచులా వుంది.

"...ఇంక మీరు తీసుకు పోవచ్చు" అన్నాడు డాక్టరు నిర్లిప్తంగా.

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

శ్మశానంలో

కొడుకు శవాన్ని కావలించుకొని హృదయ విదారకంగా ఏడుస్తోంది మాణిక్యం

పిడుగు పాటుకు కొయ్యబారి పోయిన వాడిలా వున్నాడు వీరన్న.

గవరయ్య గొయ్యిని తవ్వుతుంటే అక్కడే నిలబడ విమూఢునిలా చూస్తున్నాడు సత్యం మాస్టారు

తండ్రితో పాటు కూలిపని చేసుకుంటున్న కుర్రాడ్ని తీసుకు వెళ్ళి బళ్ళో చేర్పించాడు తను ఆ బళ్ళో చేరిపుండక పోతే ఆ పెంట కుప్ప మీద అడుగు పెట్టేవాడు కాదు ఆ మేకు ప్రాణం తీసేది కాదు. దాస్యం నుంచి నీకు విముక్తి కలిగిద్దామనుకున్నానే కాని . నీకి లోకం నుంచే విముక్తి అయిపోయిందిరా కిష్టయ్యా!" అని లోలోపల దుఃఖ భారంతో కుళ్ళి పోతున్నాడు సత్యం.

మైక్‌లోంచి ప్రెసిడెంటు గారి గొంతు ఊరి పొలిమేరల దాకా వినిపిస్తోంది. మంత్రిగారికి ఘన స్వాగతం చెపుతున్నాడాయన. సత్యం మాస్టారు రాసిచ్చిన ఉపన్యాసం అది'

" మనం ఎంతో పుణ్యం చేసుకున్నాం కనుకనే మన వూరికి మంత్రిగారి దర్శన భాగ్యం దొరికింది ఈ రోజు. మన వూరి చరిత్రలో నే కనీ వినీ ఎరుగని రోజు నిజంగా ఇది మనకు పండుగ రోజు...."

సత్యం మాస్టారి గుండెల్ని తూట్లు తూట్లుగా పొడుస్తున్నాయా మాటలు తన చేతో్త తను రాసిచ్చిన మాటలు'

అతని కళ్ళనుంచి రక్తాశ్రువులు కారుతున్నాయి

వెంకటాపురం పొలిమేరలు మూగగా రోదిస్తున్నాయి' ●